

2
EGLUTĚ

1956

GEГУŽĚ

NR. 5

1956 G E G U Ž Ė Nr. 5

Redaguoja:

Stepas Zobarskas

Administruoja:

Nekalto Prasidėjimo Seserys

Leidžia:

Lietuvių Kultūros Institutas

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Stepas Zobarskas, 85-42 91 Street, Woodhaven 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

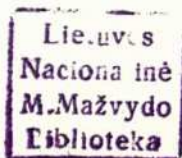
SIAME NUMERYJE:

1. Petras Babickas, TĖVYNĖ	129
2. Paragvajaus legenda, MANO MAMA SERGA	130
3. Danutė Lipčiūtė, TAU, MAMYTE	131
4. N. Butkienė, MOTINOS DIENA	132
5. Aloyzas Baronas, MĖLYNI KARVELIAI	135
6. Filipinų pasaka, KAIP VĖŽLYS IR BEZDŽIONĖ MEDŽIU DALIJOS	139
7. Indų pasaka, NARSUSIS PUODŲ DIRBĖJAS	141
8. Kazys Binkis, MEŠKERIOTOJAS	146
9. Stepas Zobarskas, ŽALČIŲ KARALIENĖ	148
10. Vaclovas Čižiūnas, SMŪGIS KRYŽIUOČIŲ ORDINUI	151
11. Irena Joerg, DARŽININKAI	153
12. D. Čiurlionytė, KIŠKIO DOVANOS	156
13. Irmgrida Stasaitė, RUDNOSIUKAS	157
15. GALVOSŪKIAI	160
14. Liuda Mačiulaitytė, MAŽOJI NAŠLAITĖ	159

Viršelis Nados Korsakaitės, piešiniai — N. Korsakaitės, P. Osmolskio
ir M. Dobužinskio. Viršelio 3 psl. klišė — "L. L."

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: Stepas Zobarskas, Woodhaven 21, N. Y. May, 1956, Vol. 7. No. 5. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30¢. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Conn.

Immaculata Press, Putnam, Conn.

TĖVYNĖ

PETRAS BABICKAS

Manęs klausia dažnai, kur aš gimęs,
Kur tas kraštas: rytai, vakarai?
Aš šypsausi visiems dėlei savo likimo
Ir jiems rodos, kad man čia gerai.

Manęs klausia dažnai: Ar turtinga
Ji — tėvynė benamio baugaus?
Atsakau: visa žemė ten auksu man žvilga
Žydrumoj krištolinio dangaus.

Manęs klausia dažnai: Kur sugrįžtum,
Jei tėvynė palikt pavergta?
Aš linksmai jiems veidan nusijuokiu, nors plyšta
Man iš skausmo širdis sužeista.

O kai dingsta viltis paskutinė,
Kai visur tik tamsa ir kančia —
Aš ryžtingai prispaudžiu rankas prie krūtinės
Ir prisiekiu: Tėvyne, tu — čia!

Rio de Janeiro, 48.

...ir ėmė skubintis namo.

MANO MAMA SERGA

(Paragvajaus legenda)

Guarani giminės indėnų kalboje žodžiai “che sy any” reiškia “mano mama serga”. Šituo vardu jie vadina vieną paukštį, kurį kiti paragvajiečiai vadina chingolo. Tas paukštis pradeda čiulbėti tik tada, kada ima pūsti pietys vėjas, atnešdamas blogą orą ir šaltį. Žmonės su pagarba klausosi jo čiulbėjimo, nes žino, kad atėjo laikas ginti avis iš ganyklų į gardus ir patiems jieškoti užuovejos.

Senais laikais nebuvo jokio chingolo paukščio, bet gyveno guarani indėnų giminės berniukas, vardu Chingolo. Vieną dieną sunkiai susirgo to berniuko motina. Ją begalėjo išgydyti vienintelė žolė, kuri augo girioje tarp didžiulių medžių. Žinodama, kad turės mirti, jeigu ji negaus šito vaisto, ji pasišaukė Chingolo ir prašė, kad jis eitų į girią ir parneštų tą žolę.

Giria buvo tanki ir tamsi, ir joje gyveno jaguaras ir kiti plėšrūs žvėrys. Bet berniukas taip mylėjo savo motiną, kad jis nė valandėlei nesusvyravo. Nors ir labai bijodamas, jis vistiek ėjo gilyn į girią ir visur dairėsi tos gydomosios žolės.

Taip tos žolės bejieškodamas tarp didžiulių medžių, Chingolo labai toli nuklydo. Kelis kartus išgirdo staugiant jaguarą, bet jis vistiek ėjo gilyn. Pagaliau, tarp tankių samanų ir paparčių jis surado tą gydomąją žolę. Chingolo išrovė ją su šaknimis, suvyniojo tarp lapų ir ėmė skubintis namo.

Tačiau girioje anksti sutemsta. Naktį berniukas nebegalėjo surasti savo pėdsakų. Ėjo vienur, ėjo kitur, rankose stipriai laikydamas gydomąją žolę, bet kelio į namus vistiek negalėjo surasti.

Išaušus rytui, Chingolo įsitikino, kad buvo paklydęs. Daug kartų šaukėsi pagalbos, sakydamas "Che sy any! che sy any! — Mano mama serga! Mano mama serga!" Deja, niekas jo negirdėjo. Ilgai dar klaidžiojo Chingolo, norėdamas išeiti iš girios. Išalko, sušalo. Vėl sutemo naktis ir vėl išaušo diena, bet kelio vistiek negalėjo surasti. Gi jo motina, nebesulaukusi gydamosios žolės, mirė.

Kas atsitiko po to su geruoju indėnų berniuku Chingolo? Ligi šiai dienai niekas nežino, išskyrus dievus. Kad Chingolo nebūtų visą gyvenimą paklydęs našlaitis, dievai jį pavertė paukščiu, kuris ligi šiai dienai tebeskrido, jieškodamas savo motinos dvasios. Kartais žmonės mato jį girioje, kartais jis susisuka lizdą kaimelio namų palėpėje. Ir visada, kai tik sužino, kad pradės pūsti šalti vėjai, jis ima šaukti:

— Che sy any! Che sy any! Mano mama serga! Mano mama serga!

TAU, MAMYTE

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

Aš sugausiu spindulėlį
Į saują mažutę
Ir paslėpsiu smiltynėly
Ant kapo mamutės.

Spindulėlis tas auksinis
Pasaka ringuosis,
Mane vysčiusią krūtinę
Lyg ranka paglostys.

Jis sušildys žemės gruodą,
O žiemos pusnyuos
Prasiskleis žiedai pajuodę
Žvakėmis vaškinėms.

Jis kalbės, ko aš nemoku
Tau dar pasakyti: —
Peranksti tu pas Jėzulį
Išėjai, Mamyte...

MOTINOS DIENA

N. BUTKIENĖ

Šiomet vaikai nutarė kitaip atšvęsti Motinos dieną. Ne tik dovanomis pradžiuginti savo mamytės, bet ir suruošti joms bendrą vaidinimą. Neturėdami tai dienai pritaikintų veikalų, jie nutarė patys imtis plunksnos. Jonukas buvo garsus savo išgalvojimais, Katrytė stengėsi jam nepasiduoti, na, ir Mildutė neblogai mokykloje rašė atpasakojimus. Tačiau iš tų trijų kūrėjų vistiek neišėjo bendro kūrinio.

— Nieko nebus iš mūsų sumanymo, — liūdnai pasakė Katrytė.

— O kam čia rašyti, — ramino ją Jonukas. — Mes paprastai suvaidinsime šeimą. Aš būsiu tėvas, Katrytė bus motina, o visi kiti bus mūsų vaikai. Jie priruoš dovanų mamytėms, o aš jiems padėsiu.

— Bet aš būsiu viena mergaitė tarp trijų berniukų, — pasakė Mildutė, gailėdamasi, kad jos nepaskyrė motina.

— Žinai, Mildute, čia netoli gyvena Astutė. Ji labai maloni mergaitė. Mes ją pakviesim antrąją dukra, — pasiūlė Katrytė.

Mildutė apsidžiaugė, kad ji bent vaidins vyriausią dukrą. Ir Jonukas pritarė:

— Tiesa, tiesa, tegu ateina. Ji turi gražią lėlę. Pasakyk, kad ji būtinai atsineštų su savim lėlę.

Niekam iš vaikų neatėjo į galvą mintis, kodėl Jonukui staiga parūpo lėlės. Bet kai vaikai susirinko repeticijos, jis paėmė Astutės lėlę ir išnešė, sakydamas, kad ją pasaugos iki vaidinimo.

— Dabar pamėginsime sudaryti vaidinimą be jokio veikalo, — sakė Jonukas. — Kiekvienas iš mūsų sugalvos, ką pasakyti. Juk jūs mokate kalbėtis su savo tėveliais be jokio pasirengimo iš anksto. O mes su Katryte persivilksime suaugusių rūbais ir vaidinsime jūsų tėvelius.

Jonukas pasišalino į savo kambarį, nutraukė nuo lėlės galvos tamsius plaukus ir priklijavo sau ūsų ir barzdos vietoje. Paskui jis apsivilko tėvo švarku ir užsidėjo tėvo skrybėlę.

Taip persirengęs, jis grįžo pas savo draugus. Tie iš karto net nepažino jo. Jis tarė storu balsu:

— Vaikai, ar jau paruošėte dovanas savo mamytėms?

— Jonuk! Jonuk! — suriko visi ir apipulė jį su klausimais.

— Ar tėvas nesupyks, kad tu paėmei jo švarką ir skrybėlę? O kur gavai ūsus ir barzdą?

Visi buvo taip užimti Jonuku, kad Astutę visai pamiršo. Toji iš nuobodumo ėmė ir prisiminė savo lėlę:

Pavasari sužaliavo girios.

— Duokit man lėlytę!

Ir kai vis niekas į ją nekreipė dėmesio, ji pradėjo verkti.

— Neverk, mergyt, — ramino ją tėvo balsu Jonukas. — Tavo lėlę aš padėjau saugoti.

Bet kai jis prisiartino prie Astutės, toji išsigando jo ūsų ir barzdos ir pradėjo dar garsiau žliumbti.

— Neverk, aš tuoj atnešiu tavo lėlę, — pasakė Katrytė ir nubėgo į Jonuko kambarį.

Ji greit sugrįžo su lėle ir piktai pažvelgė į Jonuką.

— Štai iš kur tavo barzda ir ūsai!

Astutė, pamačius lėlę be plaukų, pasidarė nebenumaldoma. Kiti vaikai pradėjo barti Jonuką, bet jis ramino Astutę, kad jos lėlei tuoj ataugsią plaukai.

Po šio įvykio jie nutarė jokio vaidinimo nebedaryti, o kiekvienas atskirai pasveikinti savo mamytę.

— Aš šiomet ne tik savo mamytei, bet ir Petriuko ir Mikučio mamytėms padėsiu ruošti, — pasigyrė Katrytė.

— O ką gi mes galime savo ir tavo mamytėms padėti? — paklausė Petriukas su Mikučiu.

— Mano mamytei nieko nereikia, o savo mamytėms padeklamuokit po eilėraščių, — patarė Katrytė.

— Gerai, tai mes patys sugalvosim po eilėraščių, — sušuko Jonukas. — Ir dar tokius, kad sudėjus visų eilučių pirmąsias raides, išeitų mūsų vardai. Tai bus vietoj parašo. Mano bus Jonas, Mikučio — Mikas, o Petriuko — Petras.

Jonukas drąsiai pradėjo rašyti eilėraščių. Po pusvalandžio eilėraštis buvo baigtas, tik pirmoje eilutėje vieton "J", jis parašė "I".

*Ir aš, kaip mano sesutė Katrytė,
O gal ir daugiau, myliu Tave, brangioji mamyte.
Naktį ir dieną apie Tavo džiaugsmus galvoju,
Anksčiau, šiandien ir visada dabojau
Sveikatą Tavo. Gyvenki mums ilgus, ilgus metelius.*

Petriukas, būdamas didelis skaitymo mėgėjas ir prisiskaitęs nemaža eilėraščių, taip pat šį tą sukūrė:

*Palinkėti noriu Tau
Eilę ilgų, ilgų metų.
Tavo šią garbingą dieną
Rožės mano tegul puošia.
Aš, mamyte mano miela,
Sveikatėlės, laimės trokštu.*

Sunkiausiai sekėsi Mikučiui. Jis sudraskė apie dešimtį popieriaus lapų, kol parašė:

*Mamyte mano miela,
Ir aš tave myliu,
Kaip savo brangiausią.
Amžinai nenustosiu linkėti Tau
Sveikatos ir metų ilgiausių.*

Perskaičius visus berniukų sukurtus eilėraščius, Katrytė pasakė:

— Keista, jie visi vienas į kitą panašūs. Tai rodo, kad mes visi vienodai mylime savo mamytės ir linkime joms sveikatos. Tik tu, Jonuk, suklydai. Tu negali mamytės mylėti labiau už mane, nes ir aš ją labiausiai myliu.

Jis važiavo pasitikti tėvelio.

MĖLYNI KARVELIAI

ALOYZAS BARONAS

Kai Levukas grįžo iš mokyklos namo, tėvelis dar nebuvo parvažiavęs iš darbo, o mama jau išėjus į fabriką. Apie tris valandas jis turės būti vienas. Užkandęs ant stalo mamos palikto maisto, jis išėjo į gatvę. Sustojo ant kampo, kur buvo suoliukas, atsisėdo ir galvojo, kas toliau daryti.

Pro šalį ėjo kaimynė su ryšuliu. Ji buvo sena ir turtinga, ir nors ligi jos namų nebetoli, ji pasakė:

— Levuk, padėk man panešėti ryšulėlį ligi namų. Esu labai pavargus.

Nė žodžio nesakydama, Levukas priėjo prie moteriškės ir užnešė jos ryšulėlį laiptais į viršų. Senoji kaimynė atsikvėpė.

— Tu geras vaikas, Levuk. Štai tau už talką. — Ji pasikrapštė senam, juodam rankinuke ir išėmė pusę žvilgančio dolerio.

— Ačiū, — nedrąsiai atsakė Levukas ir linksmas nudūmė į gatvę.

Grįždamas namų link, Levukas galvojo, kur dėti tuos pinigus. Iš tėvelio ar mamos gautus centus anksčiau mesdavo į molinį katiną, kad

gale metų turėtų savo pinigų, bet dabar jam knietėjo už ketvirtį ką nors nusipirkti. Staiga kilo mintis: jis važiuos pasitikti tėvelio, kuris dirba užmiesty prie namų statybos, o iš ten abu sugrįš automobiliu. Vieną sekmadienį kartu su tėveliais jis buvo nuvažiavęs į tą užmiestį, sėdėjo pievoje, džiaugėsi laukais ir mišku. Būtų ir į kokį medį įlipęs, bet mama neleido.

— Jei neturėtume automobilio, reikėtų sėst į autobusą “mėlyną paukštį” dvidešimts antroį gatvę, ir atvažiuotume čia, — prasitarė tada tėvelis. Dabar Levukas puikiai atsiminė tuos tėvelio žodžius. Jis žinojo, kur yra 22-ji gatvė. Nekartą matė pralekiančius didelius autobusus su mėlynais paukščiais šonuose.

Eidamas gatve, Levukas galvojo: tai apsidžiaugs tėvelis, kai aš išlipsiu prie statomų namų ir šūktersiu “Padėk, Dieve!” Taip, kaip sako mama, Lietuvoj darydavo.

Levukas pasiekė dvidešimt antrąją gatvę. Jis žinojo, į kurią pusę reikia važiuoti ir kur sustoja “mėlynas paukštis”. Sustojimo vietoj laukė dar keletas žmonių. Pro šalį lėkė besitrunkydami sunkvežimiai, lenkė vienas kitą automobiliai. Prie raudonų šviesų sustodavo ilgiausios virtinės mašinų.

Netrukus atvažiavo autobusas. Levukas užsimokėjo dešimtį centų, o gražą rūpestingai įsidėjo į kelnių kišenę. Autobusas nebuvo pilnas, ir Levukas lengvai rado vietos atsisėsti prie lango. Dabar jis žiūrėjo į laukus ir namus ir džiaugėsi kelione. Žinojo, kad ligi tos vietos, kur tėvelis dirba, reikės važiuoti daugiau kaip pusę valandos. Jam niekaip neišėjo iš galvos mintis, kaip jis nustebins tėvelį. Jis nė nepagalvojo, kad galėtų paklysti, nes gerai atsiminė tėvelio žodžius, kad “mėlynas paukštis” atveža ligi pat statomų namų.

Praėjo pusvalandis, ir Levukui ėmė rodytis, kad šitom vietom jis dar niekada nebuvo važiavęs. A, bet jeigu ir paklystų, nebūtų didelė bėda, — pagalvojo Levukas, — galėtų tuo pačiu autobusu atgal sugrįžti. Būtų gaila tik dešimties centų, bet ką dabar bedarysi.

Levukas važiavo gana ilgai, ir dabar nebūtų galėjęs pasakyti, kiek laiko jis išsėdėjo autobuse. Žmonės įlipdavo ir vėl išlipdavo, o iš tų keleivių, kurie drauge su juo įsėdo, nebeliko nė vieno. Šoferis nekreipė į jį dėmesio ir neklausė, kur važiuoja.

Ilgainiui ėmė darytis nejauku. Supratęs, kad įsėdo ne į tą “mėlyno paukščio” liniją ir važiavo ne tuo keliu, Levukas norėjo kuo skubiausiai lipt iš autobuso ir grįžti atgal.

Kai privažiavo sustojimo vietą, Levukas išlipo ir ėmė dairytis aplink. Prieky švietė nauji namai, nedideli, bet gražūs. Tačiau berniukas daugiau žiūrėjo ne į namus, bet į pralekiančius automobilius, vis dar tikėdamasis pamatyti atvažiuojantį tėvelį. Daug buvo panašių

mašinų, kartais atrodydavo, kad tikrai jau tėvelio automobilis atskuba, bet vėl apsirikdavo. Geriau įsižiūrėjęs, Levukas pamatė bokštą, kurio anoj darbovietėj nebuvo. Ir namai čia atrodė truputį kitoki, negu tie, kuriuos tėvelis statė. Bet palauk, toliau stovėjo kiti namai, labai panašūs į tėvelio statomus. Reikia pažiūrėti, gal jis dar nepaklydo.

Levukas pasuko iš gatvės į plytomis ir smėliu užverstą kiemą ir ėmė žiūrinėti išmūrytas sienas, dulkėtas palanges ir duris. Ne, ne tie. Šitie namai atrodė baigti ir juose niekas nebedirbo. O jeigu ir dirbo, tai darbininkai bus išsivaikščioję namo. Ar nereikėtų užeit į krautuvę ir paskambinti tėveliui, kad nesirūpintų? Bet nebuvo ko skubėti, nes tėvelis tikriausiai dar negrįžęs iš darbo.

Taip jam begalvojant, staiga iš namo išėjo du vyrai. Jie buvo prastai apsirengę, senyvi ir ilgokai neskustom barzdom. Levukas jau buvo benueinąs šalin, kai šitie seniai šūktelėjo:

— Vaike, ko čia jieškai?

— Namo važiuoti noriu, — drąsiai atsakė Levukas, tik truputį tegrįžtelėdamas į juos, bet seniai jam pastojo kelią.

— Jei važiuoji namo, tai turi pinigų.

— Ne, — atsakė Levukas, sukdamas į šalį, bet vienas senis nutvėrė jį už rankos. Jis nė nepasijuto, kaip senis įtraukė jį į namo vidų, kur buvo pilna šiukšlių, medžio drožlių ir senų laikraščių. Pavedęs Levuką į kertę, vienas senis valkata tebelaikė jį už rankos, o kitas klausė:

— Tai kiek turi pinigų?

Levukas ištraukė iš kišenės 40 centų. Jam dabar tikrai darėsi baisu.

— O, kiek mes turim? — paklausė vienas valkata.

— Dvidešimt centų.

— Tai kaip tik užteks.

Valkata paėmė iš Levuko rankos pinigus ir išėjo lauk. O viduj pasilikęs senis atleido alkūnę, sakydamas:

— Nebijok, mes tau nieko nedarysim. Galėsi eit namo.

— O kaip aš parvažiuosiu be pinigų? — pravirko Levukas.

— Nežliumbk! — subarė senis. — Tau kiekvienas gali duoti 10 centų kelionei. O jei gyveni netoliese, galėsi ir pėsčias pareiti.

— Aš gyvenu ne čia, aš paklydau, — gukčiojo vaikas.

— Vistiek parvažiuosi, — ir senis pasodino Levuką ant purvinų grindų.

Netrukus grįžo antrasis valkata su vyno bonka rankoje. Atsuko kamštį ir, nugėręs gerą gurkšnį, padavė savo draugui.

— O tu gali eit sau, jei nori, — pasakė jis Levukui, — bet nei apie pinigus nei apie mus geriau nekalbėk. Tau geriau nebus, o mes vistiek nieko nebijom.

Levukas pašoko nuo grindų ir šovė pro duris lauk. Bėgo nė neatsigriždamas, kol pribėgo didžiąją gatvę, kur viena po kitos lėkė mašinos.

Jau buvo vėlus pavakarys. Tėvelis tikrai pradės nerimauti. Levukas dabar nebeverkė, bet pyko ir ant savęs, ir ant senės, kuri jam pinigų davė, ir ant autobuso, ir ant valkatų. Pats nebežinojo, ant ko bepykti.

Netoliese stovėjo krautuvė, kurios lange jau švietė žiburiai. Nutaikęs progą, Levukas perbėgo skersai gatvę ir nedrąsiai įėjo į krautuvę. Už stalo stovėjo moteriškė.

— Norėčiau gauti dešimtį centų, — nedrąsiai pasakė Levukas, žiūrėdamas į riebių storos moteriškės veidą.

— O ką veiksi? — paklausė ji susiraukdama.

— Paklydau ir nebeturiu pinigų grįžti.

— O kur padėjai pinigus?

Levukas minutę galvojo: sakyti ar ne. Nenorėjo meluoti, nenorėjo ir teisybės sakyti. Jis vis dar bijojo tų senių. Bet noras grįžti namo nugalėjo baimę.

— Valkatos atėmė ir vyno nusipirko.

Moteris prisiminė, kad neseniai čia maišėsi pora apžėlusių senių. Ji pasidarė nebepikta ir, išėjus iš užustalės, paglostė Levuko galvą. Kai berniukas išpasakojo viską, ji padavė jam džiovintų bulvių maišelį ir liepė palaukti, o pati paskambino į Levuko namus. Tėvelio nebuvo. Gal jis išėjo į gatvę savo sūnaus jieškoti?

Į krautuvę atėjo daugiau žmonių. Levukas sėdėjo kertėje ir laukė. Ir jis nieko daugiau nenorėjo, kaip tik grįžti namo. Net jeigu jam duotų kas tiek pinigų, kad jis galėtų nusipirkti dviratį, arba pagerbtų jį taip, kaip anąkart mokykloje pagerbė geruosius mokinius, jis vis tiek nieko daugiau nenorėtų, kaip tik grįžti namo. Dabar Levukas suprato, kodėl tėvelis su mama taip dažnai kalbėjo apie paliktus namus Lietuvoje, į kuriuos norėjo grįžti ir kuriuos taip dažnai sapnavo.

Žmonėms išėjus, krautuvinė kėlė tarė:

— Jei vyras būtų namie, tai tave parvežtų. Bet jo nėra. Ką dabar daryt?

Ji vėl priėjo prie telefono. Levukas atsistojo šalia. Šį kartą atsiliepė tėvelis. Levukas ištraukė iš moters rankų telefono ragelį ir sušuko:

— Tėveli, aš čia, aš važiavau tavęs pasitikti.

— Kur tu esi? — paklausė tėvelis.

Levukas nežinojo adreso, bet moteriškė vėl paėmė ragelį ir paaiškino tėveliui, kaip reikia atvažiuoti.

Dabar Levukui pasidarė taip linksma, kad jis norėjo ir šokt, ir dainuot ir lakstyti. Išbėgo iš krautuvės, atsisėdo ant slenksčio ir vėl

žiūrėjo į pravažiuojančias mašinas. Jis nebebijojo nė tėvelio barimo, kad tik jis greičiau atvažiuotų!

Po geros valandos tėvelis atvažiavo drauge su mamyte. Nesulaukdamas Levuko pareinant ir niekur jo nesurasdamas, jis paskambino mamytei į darbą. Jie abu padėjo krautuvininkei už pagalbą, užmokėjo už telefoną ir visi trys sėdo į mašiną. Tada tėvelis piktokai paklausė:

— Tai kaip tu čia atsiradai?

— Mėlynu karveliu atvažiavau, — kažkodėl vietoj “mėlyno paukščio” pasakė Levukas, ir viską išpasakojo, kaip buvo. Tėvelis apibarė, o mama paglostė galvą, pabučiavo kaktą ir nusijuokė:

— Ach tu, mano mėlynas karveli!

Paskui visi nutilo.

Pro šalį lėkė automobilių ir krautuvių žiburiai. Levukas dabar visa širdim jautė, kokie brangūs nameliai, ir jam pagailo valkatų už tai, kad jie neturėjo namų. Kas begali būti gražesnio, kaip kelionė į savo namus?

KAIP VĖŽLYS IR BEZDŽIONĖ MEDŽIU DALIJOS?

(Filipinų pasaka)

Vieną dieną vėžlys, besišildydamas saulėtoj upės pakrantėj, pamatė kažką plaukiant vandeniui. Priėjęs arčiau, jis įsitikino, kad tai būta bananmedžio. Šoko į upę ir ištraukė medį į krantą. Tačiau vėžlys neturėjo tiek sveikatos, kad būtų galėjęs nutempti medį toliau į sausumą. Jis paliko medį, o pats nuėjo pas bezdžionę ir atsivedė ją į paupį, norėdamas parodyt jai savo radinį.

— Štai bananmedis, kurį aš išgelbėjau iš upės, — sakė vėžlys.

— Padėk man nunešt jį į mano sodybą, kad galėčiau ten pasodinti.

Bet bezdžionė pirmiausia žiūrėjo, kad jai būtų iš to naudos.

— Jeigu pasidalinsi su manim, tai padėsiu, — atsakė bezdžionė.

— Gerai, — sutiko vėžlys, — pasidalinsiu, tik padėk man nutempt jį į mano sodybą.

Bezdžionė su vėžliu nugabeno bananmedį į vėžlio sodybą.

— Dabar čia iškasim duobę ir pasodinsim, — sakė vėžlys.

— Tai jau ne! — pasipriešino bezdžionė. — Sakei gi, kad pasidalinsim.

— Teisingai, — sakė vėžlys, — bet pirmiausia pasodinkim medį, o kai užaugs bananai, tai tada ir pasidalinsim pusiau.

— Ne, — ginčijosi bezdžionė, — dalinsimės dabar. Tu pasiimk sau pusę medžio ir aš pasiimsiu pusę.

— Tai labai prastas pasidalijimas, — suniurnėjo vėžlys.

— Kaip ten bebūtų, bet aš noriu savo dalį gauti dabar, — spyrėsi bezdžionė.

Kad ir labai nenorom, vėžlys perkirto bananmedį pusiau. Bez-
džionė žiūrėjo į viršūnę su žaliais lapais, ir kadangi jai atrodė toji
medžio dalis pati geriausia, ji pasakė:

— Viršutinė pusė man.

— Viršutinė pusė man, — sakė bezdžionė.

Bездžionė parsinešė bananmedžio viršūnę su žaliais lapais ir pa-
sodino savo sode. Ir vėžlys savąją dalį pasodino sode ir giliai apkau-
pė žemėmis. Bezdžionės žalioji medžio pusė tuoj nuvyto ir nudžiūvo.
Bet vėžlio pusė, kuri turėjo šaknis, prigijo ir netrukus išleido naujus
lapus. Po kiek laiko ant jos atsirado bananų.

Kai bananai prinoko, vėžlys užsimanė jų pasirašyti, bet nega-
lėjo pasiekti. Ir vėl jis atsivedė bezdžionę ir prašė, kad toji liptų į
medį ir numestų jam bananų.

— Užtai aš ir tau duosiu keletą bananų, — sakė jis.

Bездžionė įlipo į medį, atsisėdo viršūnėje ir ėmė ragauti bananus.
Vėžlys tupėjo apačioj, laukdamas, kada pradės kristi vaisiai, bet bez-
džionė nė vieno nemetė žemėn. Ji tik sėdėjo ir ėdė pati sau viena.

— Numesk ir man keletą bananų, — maldavo vėžlys.

— Niekados! — atsakė bezdžionė. — Tu mane apgavai anksčiau,
atiduodamas blogąją medžio pusę. Dabar aš už tai atsiėsiu.

— Būk gerutė, numesk nors vieną bananėlį, — vis prašė vėžlys.

— Štai luobos, pasigardžiuok! — nusijuokė bezdžionė, numesda-
ma žemėn banano žieves.

Vėžlys dabar jau tikrai supyko. Prisirinko spyglių ir dyglių ir
prismaigstė aplink visą medį. Paskui pasislėpė.

Suėdusi paskutinį bananą, bezdžionė šoko žemėn ir nutūpė tie-
siai ant spyglių ir dyglių. Ji pradėjo suktis aplink ir šaukt iš skaus-
mo. Kur tik ji stojosi, ten aštrūs dygliai smigo į kojas. Pagaliau vėž-
lys nebeiškentė ir pradėjo juoktis. Kai bezdžionė išgirdo vėžlį juokian-

tis, ji pašoko į priekį, pagavo vėžlį ir apvertė jį augštielninką. Vėžlys gulėjo bejėgis.

O bezdžionė pasakė:

— Dabar aš tave nubausiu už visus nusikaltimus. Tik kažin, ar būtų geriau, jeigu aš tave lazdom prikulčiau, ar pakišus po girnom, į miltus sumalčiau? O gal turėčiau sviesti tave žemyn nuo kalno viršūnės?

Vėžlys atsakė:

— Taip, tai būtų labai malonu iš tavo pusės, jeigu taip padarytum. Sviesk mane žemyn nuo kalno, mušk lazdom, sumalk į miltus. Su viskuo sutinku. Tik jau susimildama, nemesk manęs į vandenį.

Išgirdusi tuos žodžius, bezdžionė nepaprastai nudžiugo.

— O! — sušuko ji. — Dabar žinau, ką su tavim padarysiu. Aš tave vandenį paskandinsiu.

Ji sugriebė vėžlį, nunešė prie upės ir įmetė į vandenį pačioj giliausioj vietoj. Pūksterėjo vilnys, ir vėžlys dingo iš akių. Bezdžionė buvo labai patenkinta. Bet kaip tik tuo metu vėžlys iškišo galvą iš vandens ir tarė jai:

— Ačiū, draugužė, ačiū labai. Argi nežinojai, kad vanduo yra mano namai?

Narsusis puodų dirbėjas

(Indų pasaka)

Kartą tigrui beslankiojant paliai kaimelį, staiga pakilo baisi audra su žaibais ir perkūnais. Norėdamas pasislėpti nuo lietaus, tigras pribėgo prie vieno namelio, stovėjusio kaimelio pakrašty, ir prisiglaudė prie sienos. Toje trobelėje gyvenanti senė taip pat buvo susirūpinus, nes namelio stogas buvo kiauras ir keliose vietose į vidų varvėjo vanduo. Kad nesušlaptų, senė ėjo iš vienos vietos į kitą, stumdė baldus šen ir ten, o tigras, priglaudęs ausį prie sienos, viską girdėjo. Jis girdėjo, kaip brazdėjo stumdomas stalas ir kaip senelė pati su savim šnekėjosi:

— O, kaip baisu! Tasai nepaliaujamas varvėjimas! Kaip čia nuo jo pabėgti? Kurį laiką taip ramiai gyvenau, o dabar vėl tasai nepaliaujamas varvėjimas. Kaip baisu, kaip baisu!

Po to vėl pasigirdo bildėjimas ir bruzdėjimas, o senė vėl ėmė dejuoti:

— Pakaks jau varvėti, pakaks! Ir nenustoja gi! Mane visiškai pribaigs.

— Idomu, kas yra tasai nepaliaujamas varvėjimas? — susidomėjo tigras. — Turėtų būti nesvietiškai baisus daiktas.

Girdėdamas, kaip bilda po grindis stumdomi sunkūs baldai, tigras sakė:

— Koks baisus triukšmas! Tai turbūt ir yra tasai baisusis sustvėrimas, kurį vadina nepaliaujamu varvėjimu.

Kiūtodamas prie sienos, tigras ne juokais buvo pradėjęs bijoti, ir tiktai laukė, kad greičiau pasibaigtų audra ir kad jis galėtų vėl maut į girią.

Kaip tik tuo laiku puodų dirbėjas ėjo tamsiu keliuku, jieškodamas savo asilo, kuris audros metu kažkur pabėgo. Nušvietė žaibas, ir jis pamatė didelį gyvulį, gulintį prie senės trobelės. Manydamas, kad tai jo asilas, puodžius pribėgo prie tigro, nutvėrė jį už ausies ir pradėjo mušt ir spardyt iš pykčio.

— Nenaudėli tu! — šaukė puodų dirbėjas. — Tokią naktį, per tokį lietų aš turėjau tavęs jieškoti!

Paskui pradėjo vanoti tigrą su lazda.

— Tuo į kelkis, o tai visus tavo kaulus sutrankysiu!

Puodžiaus pyktis vis augo. Tigras nebežinojo, kur dėtis. Niekas ligšiol nebuvo jo taip apkūlęs. Staiga jam dingterėjo į galvą: tai čia

...puodžius privertė tigrą nunešt jį į namus.

ir bus tasai nepalaujamas varvėjimas, apie kurį kalbėjo senė. “Nėra ko stebėtis, kad senė taip bijojo”, tarė sau tigras.

Tigras atsistojo. Puodų dirbėjas, vis tebegalvodamas, kad tam po savo asilą, dar sudavė tigrui kelis kartus į šonus ir sėdo jam ant nugaros. Koliodamas ir spardydamas, puodžius privertė tigrą nunešt jį į namus. Paskui puodžius įėjo į trobą ir tuoju pat užmigo.

Kitą rytą jo žmona išėjo kieman ir pamatė lauke pririštą tigrą. Nustebusi, ji smuko atgal į vidų ir tarė savo vyrui:

— Ar žinai, kokį tu gyvulį parsigabenai pereitą naktį?

— Žinau, — atsakė puodžius, vėl pradėdamas pykti. — Parsitempiau tą niekam tikusį asilą.

— Eik ir pasižiūrėk, — sakė žmona.

Puodų dirbėjas atsikėlė ir pasižiūrėjo pro langą. Pamačius, kas tai per gyvulys, jam net kinkos ėmė drebėti. Jis tuoj pradėjo dairytis, ar jo paties kaulai nesutriuškinti, bet visame kūne nebuvo nė mažiausio įdrėskimo.

Naujienos apie puodų dirbėjo nuotykių bematant pasklydo po visą kaimą. Kaimynai ėjo žiūrėti tigro ir klausė puodžių, kaip jis jį pagavo. Apie nuotykių pradėjo šnekėti ir kituose kaimuose, netrukus pasiekė paties radžos ausis. Radža taip susidomėjo žmogum, kuris tigrą jodinėjo, kad jis pats atvyko pas puodžių.

Atvykęs su palydovais, radža įsitikino, kad tos istorijos esama teisingos. To tigro būta vieno iš pačių baisiausių, kuris visam kraštui įvarė nemaža baimės. Radža apdovanojo puodžių dvaru su daugeliu namų ir didžiuliais plotais žemės, pakėlė jį į generolus ir pavedė jam dešimtį tūkstančių raitelių vadovauti.

Puodų dirbėjui ir jo žmonai prasidėjo naujas gyvenimas. Jie dabar buvo turtingi ir neturėjo jokių rūpesčių. Tačiau netrukus pasiekė žinios, kad svetimos šalies karalius, pasitelkęs didžiulę kariuomenę, žygiavo šitos šalies užkariauti. Radža tuoj sukvietė svarbiausius kariuomenės vyrus, norėdamas vieną iš jų paskirti vyriausiu vadu.

Deja, nė vienas nenorėjo priimti tokios didelės atsakomybės. Jie sakė, kad jie nėra pasiruošę tokiam užpuolimui atremti, ir abejojo, ar iš viso bus galima pasipriešinti. Tada radža prisiminė puodžių, kuris tigrą jodinėjo. Liepė pašaukti jį, ir kai puodžius atėjo, radža tarė jam:

— Paskiriu tave vyriausiu visos kariuomenės vadu. Eik ir sumušk priešą.

Puodų dirbėjas su viskuo sutiko. Jis sakė:

— Gerai, apsiimu būti vadu. Bet pirmiausia turiu nueit ir pažiūrėt, kokios priešų jėgos.

Radža sutiko, o puodų dirbėjas grįžo namo pas žmoną. Papasakojo jai, kas atsitiko, ir pridėjo:

— Tai pašėlusiai sunkus darbas. Turėsiu vadovaut kariuomenei, o kaip tu žinai, aš net ant arklio užsėst nemoku. Surask man kokią ramią kumelaite, kad nenukrisčiau. Visus kitus reikalus aš kaip nors prateisiu iki rytojaus.

Kitą rytą pasiuntiniai atkeliavo su dideliu, piktu arkliu, sakydami, kad radža įsakęs puodžiui sėst ant jo ir jį pasižiūrėti, kokios prieš jėgos.

Puodų dirbėjas ne juokais išsigando. Arklys buvo greitas ir baigštus. Bet priešintis puodžius negalėjo. Pasiuntė pasiuntinius atgal, liepdamas pasakyti radžai, kad padarys taip, kaip įsakys.

Pasiuntiniams iškeliavus, puodžius klausė žmoną:

— Ką aš dabar darysiu? Savo gyvenime nebuvau užsėdęs ant arklio.

— Nebijok, — ramino žmona. — Svarbiausia — tai užsėst ant balno. O tada aš tave taip stipriai pririšiu, kad ir norėdamas nenukrisi.

Puodžius mėgino sėst ant arklio, bet nežinojo, kaip pradėti. Balnas atrodė peraugštas.

— Negaliu atsisėst ant balno, — skundėsi puodžius.

— Pamėgink užsokt, — patarė žmona.

Puodžius mėgino užsokti, bet kiekvieną kartą krito atgal, nepasiekęs balno.

— Šokdamas, aš užmirštu į kurią pusę apsisukti, — sakė puodžius.

— Šok taip, kad tavo veidas būtų ten, kur yra arklio galva, — aiškino žmona.

— Žinau, žinau, — atsakė puodžius. Šį kartą jis taip smarkiai pašoko, kad bematant atsidūrė balne, bet užuot sėdėjęs veidu į arklio galvą, sėdėjo veidu į arklio uodegą.

— Netaip, netaip, — barėsi žmona, padėdama jam nultipti žemėn.

Puodų dirbėjas vėl pradėjo stiebtis, užsikabindamas už kilpų ir vėl žemyn nuslįsdamas. Jau buvo beprarandęs viltį, kai staiga puodžius pašokėjo ir pasijuto besėdįs balne veidu į arklio galvą.

— Greičiau pririšk mane, kad nenukrisčiau! — sušuko jis žmonai.

Žmona atsinešė virves ir pririšo puodžiaus kojas prie kilpų. Kilpas surišo po arklio pilvu ir pritvirtino prie balno. Paskui apvyniojo virve pečius ir priveržė prie arklio uodegos ir kaklo.

Dabar arklys pradėjo nerimauti. Pasimuistė ir leidosi bėgti.

— Žmona, žmona, tugi užmiršai mano rankas pririšti! — šaukė puodžius.

— Laikykis už karčių, — atsakė žmona.

Puodų dirbėjas nusitvėrė už karčių ir laikėsi, kaip beįmanydamas, tuo tarpu arklys lėkė per laukus kaip audra. Arklys lėkė ten, kur jam patiko, o puodžius tik laikėsi kaip prisvilęs prie arklio, nes jeigu

ir būtų norėjęs nulipti nuo balno, nebūtų galėjęs. Tiktai pamatęs, kad arklys lekia tiesiai į priešo stovyklą, puodžius persigando.

— Ne, ne, ten aš nejosiu! — šaukė jis. Ir kai jie lėkė pro nedidelį banano medį, puodžius nusitvėrė už jo viena ranka, manydamas, kad tuo būdu galės nukristi žemėn. Bet arklys lėkė taip greit, o žemė, kurioje augo banano medis, buvo tokia minkšta, kad puodžius išrovė visą medį. Persigandęs, puodų dirbėjas lėkė dabar į priešo pusę su bananmedžiu rankoje.

Priešo kareiviai iš tolo pamatė atlekiantį puodžių, kuris lėkė tiesiai ir drąsiai į patį stovyklos vidurį. Jie taip pat matė, kaip jis išrovė banano medį ir dabar laikė rankoje iškėlęs nelyginant kokį vėzdą. Galvodami, kad jis yra vienas iš pirmyn žygiuojančios armijos žvalgų, jie baisiausiai persigando ir pradėjo vieni kitiems šaukti:

— Gelbėkitės, kas gyvas! Mus puola ne žmonės, bet milžinai baidyklės.

Matydamas, kaip jo kariai vienas po kito išlaksto, priešo karalius parašė radžai laišką, sakydamas, kad jis atšaukia užpuolimą ir siūlo taiką. Paskui pats šoko ant arklio ir pabėgo.

Taip visiems išlaksčius, puodžiaus arklys įlėkė į stovyklos vidurį. Kaip tik tuo metu trūko virvės, ir raitelis, netekęs jėgų, krito ant žemės. Arklys taip pat pavargo ir sustojo.

Kai puodžius atsikėlė, stovykloje nebebuvo nė gyvos dvasios. Karaliaus palėpėje jis rado laišką, kurį tasai buvo parašęs radžai. Puodų dirbėjas pasiėmė tą laišką ir grįžo namo, vesdamas arklį už pavadžio, nes jis nebeturėjo jokio noro joti.

Jo žmona pasitiko jį kieme. Puodžius tarė:

— O žmona, kad tu žinotum, kokių baisių ir nuostabių nuotykių turėjau, kai iš čia išjojau! Štai, paimek laišką ir nunešk radžai, o kartu nuvesk ir arklį, nes aš nebenoriu su juo turėti nieko bendro.

Žmona paėmė laišką ir arklį ir grąžino radžai. Radža perskaitęs sužinojo, kad priešas pabėgo, o puodžiaus žmona dar paaiškino, kad jos vyras esąs per daug išvargęs, tik grįžęs iš karo lauko, ir kad jis asmeniškai pasirodysiąs kitą rytą.

Kitą dieną puodžius, džiaugdamasis, kad nebereikia joti, pėsčias nuėjo pas radžą. Pamatę jį, žmonės ėmė šaukti:

— Štai ateina drąsusis vyras! Jis vienas sumušė priešo armiją! Ir jis yra ne tik drąsus, bet ir kuklus. Privertęs priešą bėgti, pats gi ateina pėsčias, užuot atjojęs iškilmingai, kaip padarytų daugelis kitų vyrų!

Radža priėmė puodų dirbėją su didžiausia pagarba. Ir ligi šiai dienai visi prisimena jį kaip vyrą, kuris be baimės tigrą jodinėjo ir pats vienas kuo narsiausiai sunaikino visą užpuolikų armiją.

Pasigausiu aš sau žuvį!

MEŠKERIOTOJAS

KAZYS BINKIS

Kur tik akimis pažiūri, —
Pamatai vaikučių būrį.
Nes atėjo linksmas laikas, —
Džiaugiasi kiekvienas vaikas.
Gryčioj būti nebenori,
Laksto visą dieną ore.

Bet, vaikučiai, būkit ramūs!
Ir gerai klausykit mamos.
O be to, dar reik žiūrėti,
Ką jums sako kartais tėtė.
Nors norėtus jums labiau-
siai —

Neikit niekur nesiklausę.
O jei leido pabėgioti
Lauke, pievoj arba sode, —
Reikia toli nesivalkiot
Ir laiku pareiti valgyt.
Esti baisiai bloga, broliai,
Jei nueina kas pertoli.

Štai pažįstate jūs Matą,
Vaiką pusseptintų metų?

Buvo geras, doras vaikas,
Linksmas ir švarus ir svei-
kas.

Žaidė sau gražiai per dienas,
Po laukus nelakstė vienas.
Nors būt oras ir geriausias,
Niekur neina nesiklausęs.
Užtat mama jį mylėjo,
Tėtė dviračį žadėjo.

Ir visi jį žmonės gyrė,
Sakė: "Matas, ot, tai vyras!"
Tačiau vieną kartą Matas,
Antis paupy pamatęs,
Pažvejoti panorėjo,
Panorėjo ir išėjo.

Niekam nieko nepasakęs,
Pats sau vienas upėn lėkia.
Bėgdams greitai pro klojimą,
Tėtės meškerę jis ima.

Ant pečių ją užsidėjęs,
Jis, kaip didelis koks žvejas,
Vienas upėn sau keliauja.

"Ach, kaip linksma, ach, kaip
nauja!

Kaip ten buvę, kaip nebuvę,
Pasigausiu aš sau žuvį!"

Palei upę antys tupi.
Antims Matas baisiai rūpi:
"Matai, Matai, neik į upę!

Baisu į tave žiūrėti,
Pasakysim viską tėtei..."

Bet Matukas jų neklauso.
Sėda sau ant kelmo sauso.

Meškerę artyn privilkęs,
Pakabino pusę silkės
Ir į vandenį įleido.

Trupiniais į antis svaido:
"Ei, prikąskit jūs liežuvį!
Pasigausiu aš sau žuvį..."

Žiūri Matas į paviršių,
Viską jis aplink užmiršo.
Žiūri Matas, lyg nuliūdęs,

Kaip paviršiuoj plauko plūdės.
 Staiga visos plūdės skęsta!..
 Mato lydi jis kaip rasta...
 Ei, broluti, nēr ko laukt,
 Reik tuoju užkirst ir traukt.
 Dreba kojos, kinkos virpa,
 Rankos lyg tartum nutirpo.
 O lydys po upę trankos,
 Traukia meškere iš rankos.
 Meškerės neleidžia Matas,
 Bet lydys stipresnis, matos:
 Uodegą staigiai pasuko
 Ir į vandenį Matuką
 Draug su meškere įtraukė.
 Visos antys baisiai šaukia.
 Mūs Matukas prunkščia, šoka:
 Vargšas plaukt visai nemoka.
 Upės krantas, rodos, arti,
 Bet vistiek jau reiks prigeriti...
 Mūs Matukas čiaudo, kosi,
 Ir pro ausis, ir pro nosį
 Jam vanduo į vidų veržias,

Ryja žoles jis negardžias...
 Bando šaukti mamą, tėtę,
 Bet kas gal iš čia girdėti?...
 Nėra kur pagalbos rasti.
 Jau Matukas ima skęsti.

Bet čia antinas didysis,
 Kurs vaikams buvo įgrisęs,
 Šoko gelbėt iš gilybės.
 Nosi jis snapu sužnybęs,
 Su Matu į krantą plaukia,
 O ant kranto antys laukia
 Ir sučiupę visos traukia.
 Štai jau krante šlapias vaikas
 Vos tiktai ant kojų laikos.

Antis sako: "Ai, Mataušas,
 Eina, lyg tartum įkaušęs..."
 Visos antys, pasitarę,
 Matą į namus parvarė...
 Ką tik teko joms regėti,
 Viską jos pasakė tetei
 Ir nuėjo tvartan tūpt,
 O Matukas gavo lupt.

Štai jau krante šlapias vaikas...

ŽALČIŲ KARALIENĖ

Pagal lietuvių liaudies pasaką
parašė
STEPAS ZOBARSKAS

Nespėjo žaltys ištarti “šimtas”, kai prasivėrė trobos durys ir išėjo jaunoji, ši kartą dviejų seserų lydima.

— Sudiev, seserėle, gal negreit bepasimatysim, — raudėjo jos. — Keliauk pas žalčių karalaitį, kuris tavęs laukia prie jūros, ir būk jo karalienė. Mes žinom, kad jūs abu išmintingai valdysit karalystę.

Artinantis prie vežimo, vienas Eglės brolių pastebėjo ožkos uodegą, kyšančią iš po šilkinės suknios. Pribėgo greit, sukimšo ją atgal ir, nuduodamas nuliūdusį, tarė:

— Leisk man nors tavo rūbų kraštelį palytėti, mieloji seserėle. Kas žino, kada mes bepasimatysim.

Didžiausiam visų nustebimui, ta pati varna vėl pakilo nuo žemės, nutūpė ant ąžuolo šakos ir užkrankė:

— Kra kra, žalteliai. Ne gražią ir išmintingą žvejo dukterį karalaičiui vežat, bet kvailą ožką.

— Šit kaip! — sušuko žalčių vadas, — vadinasi, jūs vėl norėjote mus apgauti. Ši kartą jums nebepasiseks. Paleiskit ugnį, žalčiai, kad sudegtų jų sodyba, išardykit tinklus, kad Eglės broliai nebegalėtų žuvų gaudyti, nuraukit nuo kalno linus, kad jos seserys nebeturėtų ko verpti.

— Tuoj pat įvykdysime tavo įsakymą! — kaip griausmas atsakė žalčių knibždynas.

Ore pasklido ugnies ir dūmų kvapas.

Staiga pakilo nuo suolo Eglė, atsistojo ant slenksčio, ištiesė ranką ir tarė:

— Palaukit, nieko nedarykit! Aš keliausiu su jumis.

— Klausau, būsimoji karaliene, — tarė žalčių vadas, nuolankiai nusilenkdamas.

— Dukrele, — sušuko Eglės motina, — ar gi tu gali...

— Taip, mama, aš daviau žodį ir jį tesėsiu, nors ir kažkas būtų, — atsakė ramiu balsu Eglė. Jos lūpos buvo kietai sučiauptos, o skruostai balti kaip sniegas.

— Kaip gi tu čia dabar, dukra, — murmėjo tėvas, pats nebežinodamas, nei ką besakyti, nei ką bedaryti. — Argi jau taip nebėra jokio išsigelbėjimo?

Ēglē nesvyruodama apsirengē gražiausiai nuotakos rūbais, atsi-
sveikino su motina, tēvu, seserimis ir broļiais ir išejo iš trobos.

— Kra kra kra! — sušuko varna, — čia tai tikroji jūsų karalie-
nė. — Ir pakilusi nuo šakos, apsuko kelis kartus ratą aplinkui Eglės
galvą.

— Tegyvuoja mūsų gražioji ir išmintingoji! — šaukė žalčiai,
apspisdami karietą ir pagelbėdami Eglei sėsti į karališkai išpuostą
sėdynę.

Žalčių kapelijai griežiant maršą, žirgai pasijudino iš kiemo ir
kaip vėjas išlėkė pro vartus.

Neatsimena Eglė, kaip ilgai ji važiavo į pajūrį. Jos akys buvo
pilnos ašarų, o širdis vos neplyšo iš skausmo, — taip jai buvo gaila
palikti savuosius ir seną žvejo namelį, kuriame ji gimė ir augo.

— Sveika, mano karalystės žvaigžde! — tarė jai kažkas, kai žir-
gai sustojo prie jūros.

— Duok šen gi ranką, nebesvyruok!

Eglė pramerkė akis ir pakėlė galvą.

Prieš ją stovėjo augštas, jaunas ir gražus jaunikaitis. Jis buvo apsiengęs kario šarvais, o ant pečių plevėsavo auksu išsiuvinėtas apsiaustas.

— Kas jūs esate, pone? — drebančiu balsu paklausė žvejo duktė.

— Aš gi esu tavo būsimasis vyras, Egle, žalčių karalius, — atsakė jaunuolis.

— Tai argi jūs buvote mano marškinių rankovėj? — netikėdama savo akimis, klausė Eglė.

— Aš, Egle, aš. Žiūrėk, jau laivas tavęs laukia. Prašau lipt iš karietos.

Eglė pažvelgė į jūrą. Netoliese stovėjo didžiulis laivas, ištiesęs baltas bures, o nuo kranto ligi denio buvo permestas tiltas. Mergaitė vėl nukreipė akis į jaunuolį, ir jos širdis pradėjo smarkiau plakti. Skruostai vėl atgijo. Pasidarė raudoni. Ji ir sapnuos nesapnavo tokio gražaus jaunikio.

— Duok šen gi ranką, nebesvyruok, — drąsino žalčių karalius. Nė žodžio netardama, Eglė ištiesė ranką ir išlipo iš karietos.

3. ŽALČIŲ KARALIAUS RŪMUOSE

Žalčio rūmai stovėjo giliai jūros dugne. Eglė pati nepajuto, kaip juos pasiekė. Kai įsėdo į laivą, ją apėmė toks stiprus mieguistumas, kad ji bematant užsnūdo. Nubudo jau žalčio pilyje. Čia viskas atrodė labai puošniai. Rūmų sienos buvo padarytos iš gintaro. Kandelibrai ir žvakidės išlietos iš kristalo ir gryno aukso. Didžiuliai langai vedė į sodą, kuriame augo niekur ligišol nematyti medžiai ir gėlės. Buvo čia ir takeliai pasivaikščioti, ir žalia veja pasilsėti. Visa atrodė taip, kaip žemės karalių pilyse, ir tarnai atrodė kaip žmonės. Žalčiai turėjo tik vieną ypatybę, kad jie neskaitė dienų nei mėnesių. Neturėjo jie nei laikrodžių nei kalendorių. Be to, kada norėdavo į jūros paviršių iškilti, jie pavirsdavo ropliais, ir tik tada žmonėmis vėl atsiversdavo, kai sugrįždavo į jūros dugną.

— Nuo dabar šitoji pilis tau priklauso, Egle, — tarė žalčių karalius, kai senukas pilies kunigas sukeitė jų žiedus ir jie tapo vyras ir žmona. — Aš darysiu viską, kad būtum laiminga. Užmiršk žemę ir žmones, pamilk mano gyventojus ir būk jų valdovė.

— Pasistengsiu, — patyliukais atsakė Eglė, vis dar tebemąsty-dama apie gimtąjį namelį ir pajūrio kopas.

Nelinksamos jai buvo vestuvių vaišės, nedžiugino žalčių muzika nei jų niekad neregėti šokiai. Nutaikiusi progą, kada ji pasiliko viena, atsirėmė kakta sienos ir graudžiai apsiverkė.

(Bus daugiau)

Tokia buvo LIETUVA

V. ČIŽIŪNAS

SMŪGIS KRYŽIUOČIŲ ORDINUI

Laimėtojai prie Marijburgo. Lietuvių ir lenkų kariuomenė ne-skubėjo vytis bėgančių Ordino kariuomenės likučių. Reikėjo tvarkyti paimtuosius karo belaisvius ir visą didelį karo grobį, taip pat reikėjo duoti poilsio ir saviems kariams. Vos tik pasibaigus mūšiui, pradėta rinkti kryžiuočių kariuomenės vėliavos, išblaškytos visame mūšio lauke ar atimtos iš dar tebesigynusių Ordino ir jo talkininkų karių. Nugalėtojai rinko ir nešė vėliavas Jogailai ir Vytautui, klodami jas ant žemės prie jų žirgų kojų. Tuo buvo norima parodyti visišką Ordino galybės sutriuškinimą, jos grėsmės kaimynams pabaigą. Jogaila liepė visas tas vėliavas nugabenti į Lenkiją, kur jos buvo laikomos Vavelyje, karališkoje Krokuvos pilyje. Tanenbergo mūšyje buvo paimta 51 kryžiuočių vėliava, vėliau kituose mūšiuose dar penkios.

Kryžiuočių stovykloje buvo rasta ir daugybė geležinių pančių belaisviams sukaustyti. Tais pačiais pančiais buvo surakinti vokiečiai belaisviai, kurių dideli būriai žygiavo, sargybų lydimi, į rytus. Žygiavo nuvargę ir nusiminę ten, kur dar taip neseniai vykti nugalėtojais ir ponais.

Lietuvių ir lenkų kariuomenei pakilus žygiuoti Marijburgo link, daugelis Ordino pilių ir miestų pasidavė nugalėtojams be pasipriešinimo. Tačiau pačiame Marijburge kryžiuočiai suskubo gerai įsitvirtinti ir apsirūpinti ginklais ir maistu ilgam gynimuisi. Tai padarė sumanus ir narsus komtūras Henrikas Plauenas (von Plauen), kurs ryžosi gintis Ordino sostinės pilyje visomis išgalėmis ir laukti pagalbos iš Livonijos kryžiuočių.

Kai Vytautas su Jogaila liepos 26 d. apgulė pilį, paaiškėjo, kad jos paimti nebus galima trumpu laiku. Teko rengtis ilgam apgulimui. Bet ir apgulimas nekaip sekėsi. Lietuvių ir lenkų kariai nebuvo lavinti pilims pulti, juos pašaukdavo į karą, kaip visada, tik karui gresiant. O kryžiuočių kariai visą laiką būdavo karui rengiami, visokioms karo gudrybėms lavinami. Tad ir šį kartą jie gerai Ordino sostinės pilyje įsistiprinę, gynėsi iš paskutiniųjų jėgų, dažnai patys iš pi-

lies puldami apgulančiuosius ir jiems gerokai žalos pridarydami.

Be šitos nesėkmės, atsirado ir kita. Sužinota, kad Baltijos pajūriu Karaliaučiaus kryptimi atžygiuoja Livonijos Ordino kariuomenės būriai. Jogaila pasiuntė Vytautą, kad juos atremtų. Tačiau kelionėje menkai maitinama Vytauto kariuomenė užsikrėtė vidurių liga. Kai Vytautas, sustabdęs žygį ir davęs savo kariams poilsį, sužinojo Livonijos kryžiuočių vadą norint tartis, ryžosi tuo pasinaudoti. Vytautui rūpėjo apsaugoti Lietuvą nuo galimo vokiečių puolimo iš šiaurės.

Pasimatymo metu susitarta, kad Livonijos kryžiuočiai dvi savaites susilaiko nuo bet kokių ginkluotų žygių, o Vytautas suteikia jų vadui apsaugos raštą, duodantį teisę jam su 300 vyrų keliauti į Marijenburgą, ten pasimatyti su Ordino magistru ir tarpininkauti taikos reikalui.

Toks Vytauto paliaubų susitarimas labai nepatiko lenkams, tačiau jie turėjo sutikti su tuo, kas jau įvyko. Deja, žadėtosios taikos derybės nedavė nieko gera: abi pusės nenorėjo nusileisti. Tuo tarpu Vytauto kariuomenėje liga vis dar nepaliovė siautėjusi, ir Jogaila sutiko, kad lietuviai sugrįžtų namo. Kadangi ir patys lenkai matė, jog Marijenburgą neįstengs vieni paimti, Jogailai nieko kita neliko, kaip pasitraukti.

Grįždamas į Lenkiją, Jogaila sustiprino įgulas užimtose pilyse ir įsakė gintis visomis išgalėmis tol, kol atvyks nauji pastiprinimai. Tačiau ir kryžiuočiai nesnaudė, nes dalį pilių vėl iš lenkų atėmė.

Torno taika. Lietuviams ir lenkams pasitraukus nuo Marijenburgą, karas nenutrūko. Smulkūs susidūrimai, pilių puolimai vyko visame Prūsų žemės plote. Kai kurie miestai, kaip antai Dancigas ir Toronas (Gdansk, Torun lenkiškai), pasidavė Lenkijos karaliui ir prisiekė jam ištikimybę. Kryžiuočiai neįstengė užvaldyti šių miestų, tad tenkinosi atsiimtomis pilimis, stiprindamiesi jose tolimesniam karui.

O karas tęsėsi ir toliau. Kitais metais (1411 m. sausio pradžioje) Vytautas su Jogaila vėl pasirodė Prūsiose su didele jungtine kariuomene. Deja, iš to žygio buvo maža naudos: iš šiaurės į Lietuvą įsibrovė Livonijos kryžiuočiai ir ėmė naikinti kraštą. Vytautas vėl grįžo į Lietuvą, kad apsigintų nuo sutartį sulaužiusių šiaurinių kaimynų. Karas prailgo ir abiem pusėm nusibodo. Pagaliau tais pačiais metais buvo sutarta taika. Ją sutarė ir pasirašė Torno mieste, todėl ir buvo ji vadinama Torno taika. Ordinas nesunkiai išsisuko nuo didesnių pavojų: jis turėjo sumokėti 100.000 kapų skatikų (tokie buvo tais laikais Lenkijos pinigai) abiem valdovams karo išlaidoms atlyginti, grąžino kai kurias žemes Lenkijai ir atsisakė nuo Žemaičių iki gyvos Vytauto ir Jogailos galvos (t. y. Vytautui ir Jogailai mirus, Žemaičiai vėl turėję tekti Ordinui).

Jaunieji vainikų pynėjai.

DARŽININKAI

IRENA JOERG

Linukas ir Rita turi darželį. Nedidelį, bet naują, raudona tvorele aptvertą, tokį keturkampį žemės plotą, kuriame yra vietos dviem tokio pat didumo lysvėm. Tai jų darželis. Tėtušis pats aptvėrė tą tvorelę ir sukėlė nedidelį suoliuką, o mamytė nupirko du kastuvėlius, grėbliukus, kibirėlį ir geltonos spalvos laistuvėlį, ant kurio buvo pripaišyta keletas rudų meškiukų.

Dešinėje darželio pusėje buvo Linuko lysvė, kairėje — Ritos. Ten jie galėjo patys sodinti gėles, jas laistyti ir auginti taip, kaip mamytė darė savo dideliame darže, kuriame ne tik gėlių, bet ir įvairiausių daržovių pasisodindavo.

Ne, daržovių sodinti nenorėjo nei Linukas, nei Rita. Nors morkos ir buvo cukraus saldumo, bet jie niekada nematė jų pražystant. Jie nutarė sėti tiktai gėles.

Pasišokinėdami, išspruko Rita ir Linukas iš namų. Tai buvo pirmoji pavasario diena. Saulė, susitarusi su vėju, žaidė laukuose ir sode, o paukšteliai čirškėjo taip, kaip pakliuvo, ir visus iš namų viliojo. Linukas su Rita išsiprašė iš mamytės sėklų, susinešė kastuvėlius, grėbliukus, pilną laistuvėlį vandens ir ėmėsi darbo.

Kasė jau visiškai atšilusią žemę, grėbliuku ją lygino, vėl rankomis ardė, iš naujo lygino, sėjo, sodino, laistė ir po to atsisėdo ant suoliuko, laimingi ir patenkinti, laukdami, kada pražys jų gėlės.

O laukti reikėjo labai, labai ilgai. Pirmiausia išdygo maži, rausvi spurgai, vėliau — žali, tankūs stiebeliai, o žiedų vis dar nesimatė.

Kiekvieną rytą, vos papusryčiaavę, Linukas ir Rita puldavo į darželį; laistydavo žaliuosius daigelius ir atsargiai purendavo žemę.

Vieną rytmetį Linukas pats pirmas išpruko į darželį. Netrukus visas kiemas suskambėjo nuo jo šauksmo "Pražydo, pražydo!"

Rita, palikusi lėles, puolėsi laukan ir bėgo tiesiai prie savo lysvės, bet Linukas tik pamojo rankomis ore.

— Ne, ne tavo, bet mano gėlė pražydo! Štai, žiūrėk, kaip mėlynuoja! — šaukė jis.

Ant plonų stiebelių suposi ore mažučiai, mėlyni žiedeliai.

— Neužmirštuolės!

Rita pasilenkė ir virpančiom rankutėm pajudino stiebelius, lyg norėdama geriau įsitikinti, ar tie žiedeliai tikri. O kai pažvelgė į savo lysvę, tai net jos širdelė apsalo iš nusivylimo. Niekas joje nežydėjo, ir net mažučiai stiebeliai, vos iš žemės išlindę, dabar atrodė dar menkesni ir apvytę. Ji nuleido akis, ir Linukas pamatė, kaip ašarėlės pabiro per sesutės veidą.

Dabar ir Linukas nustojo džiūgauti. Nebemosikavo rankomis, nebešūkavo, tik paėmęs seserį už rankos, vedėsi ją namo ir ramino:

— Jei neleisi pražydėti mano gėlytėm, tai nesimelsiu!

— Pamatysi, rytoj žydės ir tavo lysvė—mėlynuos kaip jūra paveikslėlyje, tik neverk, tik turėk kantrybės. Gerai?

Bet ir kitą ir sekančią dieną Ritos lysvėje nieks nepasikeitė. O Linuko lysvėje lyg tyčia pražydo rausvos ir geltonos našlaitėlės. Aiškiai galima buvo matyti išsprogusių gėlių pumpurėliai ir į viršų kylą jų stiebeliai.

Rita nustojo dainavusi, nebenorėjo valgyti, ištisą dieną vaikščiojo paniūrus, o eidama gulti, net mėgino pagrasinti gerajam Dievuliui:

— Jei neleisi pražydyti mano gėlytėm, tai imsiu ir ilgai nesimelsiu. Taip ir žinok!

Po to, vėl išsigando savo grasinimo ir nuoširdžiai meldėsi, blaškėsi lovoje ir niekaip negalėjo užmigti. Kodėl nepražysta jos gėlės? Ar gi ji mažiau už Linuką prižiūrėjo savo lysvę? Ar ne rūpestingai buvo išpurenusi žemę? Linukui nematant, kelis kartus net rašalu palaistė, kad jos neužmirštuolės būtų mėlynės už Linuko neužmirštuoles.

Negalėjo ir Linukas ramiai miegoti. Ir jam buvo liūdna, kad Rita taip nusiminus.

Vieną vakarą Linukas ilgai delėsė eiti lovon. Jis sugalvojo įvairiausių priežasčių: tai jo žaislai nebuvo tinkamai sutvarkyti, tai dar nespėjo nusiprausti, tai marškinėlių nesurado. Kai gerokai sutemo, Rita užmigo ir namuose netrukus viskas nurimo, Linukas išlindo iš lovos. Pirštų galais šliauždamas ir vos drįsdamas kvėpuoti, jis pagaliau pasiekė virtuvę, paskui prieangį, o iš ten movė tiesiog per kiemą į darželį!

Atidarė vartelius, įėjo vidun, pasilenkė prie savo lysvės ir greit ėmė skinti žiedelius — mėlynas neužmirštuoles ir našlaitėles. Pilną saują priraškė, o paskui ėmė kaišioti tuos žiedus į Ritos lysvę. Tai bus džiaugsmo Ritai, — galvojo Linukas ir spruko atgal į namus.

— Rytoj rytą pats pirmas pasakysiu, kad ir jos daržely pražydo gėlės, — pagalvojo jis ir šypsodamasis giliai užmigo.

Kitą rytą mama ilgai laukė prie pusryčių stalo, o kai Linukas su Rita vis dar nesirodė, išėjo jų jieškoti. Ir kaip nustebo, užtikusi juos darželyje. Basi, naktiniais marškinėliais apsirengę, klūpojo abu prie savo lysvių ir verkė. Ritos pusėje, tarpe rašaluotų stiebelių, gulėjo eilė nuvytusių, bespalvių, visai į neužmirštuoles nepanašių žiedų krūvelės... O Linuko išdraikyta lysvė dar liūdniau atrodė.

Suprato mama, kas atsitiko.

— Ne rašalu reikia laistyti gėles, bet tyru vandenėliu, — sakė mama. — Ir kantrybės daugiau reikia. Dabar abu eikit valgyti. Po pusryčių visi eisim vėlyvųjų gėlių sodinti. Pamatysit, kaip jos pražydės, jeigu tik darysit taip, kaip aš liepsiu.

Linukas ir Rita pakėlė akis ir nusišypsojo.

— Ar ir mano lysvėje žydės gėlės? — paklausė Rita.

— Žydės ir tavo lysvėje, — atsakė mama.

KIŠKIO DOVANOS

D. ČIURLIONYTĖ

Eina voverėlės,
Miško šokėjėlės,
Neša riešutėlių
Didelį maišiuką!..
Ciku caku, tiku taku,
Kiškiui dovanėlių!..
Ciku caku, tiku taku,
Kiškiui dovanėlių!

Atšokuoja kiškiai,
Tie šaunieji piškiai,
Su didžiuliais, su neštuvais
Baltųjų kopūstų.
Striku straku, tapu tapu,
Kiškiui kopūstėlių!..
Striku straku, tapu tapu,
Kiškiui kopūstėlių!..

O štai ir ežiukas,
Pasišiaušęs, striukas,
Karukus prikrovęs,
Veža obuoliukų.
Pušku pušku, kuku kuku,
Kiškiui obuoliukų!..
Pušku pušku, kuku kuku,
Kiškiui obuoliukų!..

Atkrypuoja žąsys.
Šiandien tokios drąsios,
Tam mielam kiškeliui
Avižėlių veža.
Girgu gurgu, girgu gurgu,
Avižėlių veža!..
Girgu gurgu, girgu gurgu,
Avižėlių veža!..

RUDNOSIUKAS

IRMGRIDA STASAITĖ

Mano sesutė Matildėlė įsigėidė šunelio. Ji mėgsta skaityti paveiksluotas knygas, kuriose vaikai žaidžia su šuneliu. Pagaliau mama nupirko jai žaisliuką — didelį šunį. Matildėlė žaidė su tuo šuniu, bet kai liepdavo jam paskui ją bėgti — tai šunelis nė iš vietos nejudėdavo. Prikišdavo Matildėlė jo nosį prie elementoriaus, tas nė vamt. Duodavo jam kaulą, ir to nejudindavo. Pritrūko Matildėlei kantrybės ir sako:

— Mama, nupirk man tikrą šunį, kuris galėtų žaisti, loti ir bėgioti su manim.

Vieną dieną mama parsinešė kalaitę, vardu “Purcel”. Šuniuko savininkė buvo vokietė, todėl ir šunelį kalbindavo vokiškai.

Purcel buvo baltai juoda, trumpais plaukais, didelėm, nulėpusiom ausim. Jis vikriai kraipydavo galvutę ir, ant pasakutiniųjų kojų stovėdama, mokėdavo prašyti, kad paglostytum.

Matildėlė buvo labai patenkinta. Pirmą naktį iš to džiaugsmo ji ir užmigti negalėjo. Jai buvo sunku ištarti šunelio vardą. Tėvelis pasiūlė pakeisti vardą lietuvišku. Matildėlė pagalvojo, kilstelėjo galvutę augštin ir sako:

— Ne, aš nenoriu, kad mano vardą kas pakeistų, todėl ir šunelis nenori vardo keisti. Tegul jo vardas palieka Purcel.

Taip augo ir žaidė su ja Purcel. Ar Purcel suprato lietuviškai? Sunku pasakyti. Matildėlė jį tik lietuviškai kalbindavo. Taip praėjo vasara...

Vieną rytą mama pašaukė mus greit ateiti... Gi žiūriu, Purcel atsivedus tris mažus, aklius šuničius. Matildėlė plojo rankutėm ir šokinėjo, bet į rankas bijojo paimti. Užtat apie tai ji pasigyrė visoms savo draugėms. Ir nebuvo galo jos džiaugsmui. Žolytėm ji klojo guolį, kad būtų minkščiau, nešė pienelio lakti. Stropiai prižiūrėjo.

Kai šuničiai paaugo, ji išsirinko vieną mažiuką su ruda nosyte ir pavadino jį Rudnosiuku — tikrai lietuvišku vardu. Mat, ji turi knygą „Meškiuką Rudnosiuką“, kurią labai mėgsta skaityti. Kai kurias knygos vietas atmintinai išmoko. Ir visada susigraudina toje vietoje, kur meškiukas paklydo miške ir verkė, nes mamos nepaklausė.

Dabar Matildėlė nebebijo paglostyti Rudnosiuką ir tarp rankyčių pavartalioti. Prikisus nosytę prie Rudnosiuko galvutės, ji šnibžda jam į ausį:

— Mažiuliukas, geras Rudnosiukas.

Kitus šunelius ir pačią motiną atidavėm gyvulių globos draugijai.

Rudnosiukas greit auga. Kiekvieną rytą jis palydi Matildėlę iki mokyklos durų ir vienas grįžta namo. Rudnosiukas lauke pririštas nemėgsta būti. Ir kai jaučia vaikus grįžtant iš mokyklos, tuoj pradeda loti ir prašosi išleidžiamas laukan.

Išleistas, kulversčiom bėga pasitikti savo šeimininkės — Matildėlės. Pribėgęs, šokinėja, galvutę kraipo, uodegytę vizgina. Taip pasišnekėdami, Matildėlė ir Rudnosiukas, eina namo. Abu patenkinti.

MAŽOJI NAŠLAITĒ

Saulutei žemē atšildzius, sužaliavo medžiai ir pievos, pražydo gēlēs. Šventadienio popietēmis miestų gyventojai keliauja: kas su žērinčiais automobiliais, kas miesto autobusais, o kai kas ir pēsti stengiasi kur nors išvykti į gamtā ir pasigērēti žaviu pavasario oru. Tarp daugelio kitų eina susikūprinusi žilagalvē senutē. Viena ranka lazdele pasiramščiuodama, kita vesdamasi mažutē mergytē.

Jos eina į kapines. Motinos dienā pirmoji aplankys savo dukrelēs, o antroji — savo mamytēs kapā. Ten nuējusios, susiranda neseniai supiltā kapā ir ant jo kuklų kryželį. Senutē atsiklaupia, persižegnoja ir pusbalsiai ima kalbēti “Sveika Marija”. Mažoji mergaitē žiūri tai į kryželį, tai į ašarotā senutēs veidā. Ji tokia mažutē, kad dar nesupranta nei motinos dienos reikšmēs, nei sunkios savo nedalios.

Kai paūgēs, ji pamatys, kaip kitos mamytēs bučiuoja savo vaikučius, išleisdamos į mokyklā arba sutikdamos iš mokyklos grįžusius. Ji matys, kaip jos draugēs, motinos dienos sulaukusios, su gėlių puokštėmis ir dovanėlėmis sveikins savo mamytes. Tik tada ji supras savo sunkiā nedaliā. Iškris jai neviena gaili ašarėlē, bet nebus kam jų šluostyti.

Sulaukē motinos dienos šventēs, mes turim būti laimingi, kad turime tokias geras mamytes, kurios mus myli ir mumis rūpinasi. Motinos dienā mes turėtume pasistengti pagerbti savo mamytes. Jas pagerbsime būdami visā laikā paklusnūs, geri ir ištikimi vaikučiai. Pervėlu bus jas mylėti ir gerbti tada, kada, kaip ir šiai našlaitei, vienintelē širdies paguoda bebus ant šaltų kapelių.

Liuda Mačiulaitytē, Vysk. M. Valančiaus Mok.

VI sk. mok., Hamilton, Ontario. Canada.

GALVOSŪKIAI

Nr. 1

Statmenai: trečias savo didumu kalnas žemaičiuose.

Gulsčiai: 1. Miestelis prie Sartų ežero.

2. Grupė ežerų, esančių į šiaurę nuo Vilniaus Verkių apyl.

3. Garsus žemaičių piliakalnis.

4. Miestelis prie Šventosios upės.

5. Miško augalas su uogom.

6. Didelė Lietuvos giria.

7. Miško pakelių augalas.

Atsiuntė Kazys Jankauskas, Detroit, Mich. Vertinamas 5 taškais.

Nr. 2

Jurgis pateko į kalėjimą. Petras atėjo jo atlankyti. Kalėjimo sargas klausia:

— Kaip Jurgis tau giminė?

Petras atsako:

— Brolių ir seserų aš neturiu, bet jo tėvas yra mano tėvo sūnus. Kaip juodu giminės?

Nr. 3

KAS JIS TOKS?

Ateina jis iš kažin kur nematomas, bet visiems pasirodo. Laukia jo visi, bet labiausiai maži vaikai. Atneša dovanų, kokių niekas atnešti negali, bet atiduoda jas visiems. Kas jis toks?

Nr. 4

DRAUGAS

Turiu draugą. Jis visada su manim ir niekada manęs nepalieka. Kai tamsu, jis slepias, kai šviesu, vėl pasirodo. Kur aš einu, ten ir jis eina. Kur aš bėgu — ir jis bėga. Aš ranką pakeliu, ir jis pakelia. — Rytą ir vakarą jis didesnis už mane, o vidurdienį — mažesnis. Tokį draugą ir tu turi ir mūsų Rainis, ir Rudis, ir visi turi. Įspėk!

Vertinama 5 taškais.

Atsiuntė Irmgrida Stasaitė,

Cleveland, Ohio.

Eglutės 4 nr. galvosūkių sprendimus įdėsime į 6 nr.

PRANCIŠKONAI ATIDARO MOKYKLĄ

Lietuviai pranciškonai šiais metais pasiryžo atidaryti savo gimnaziją. Mokyklai vieta parinkta Kennebunkport, Maine, kur yra jų centrinis vienuolynas ir žinoma berniukų vasaros stovykla.

Šį rudenį atidaroma pirmoji klasė, į kurią priimami berniukai, baigę pradžios mokyklą ir norį būti kunigais pranciškonais. Ateinančiais metais bus atidarytos kitos klasės.

Gimnazijoje bus išeinamas valdžios mokykloms nustatytas mokslas, sustiprinta lietuvių kalba, Lietuvos istorija ir kiti dalykai. Mokiniai gyvens bendrabutyje, o vasaros atostogas galės praleisti savo

namuose. Visi mokytojai bus tikrai lietuviai pranciškonai.

Už mokslą ir bendrabutį atlyginimas — 300 dol. metams. Baigę 4 metų kursą, kandidatai galės stoti į lietuvių pranciškonų provinciją, ir visas tolimesnis išlaikymas bus teikiamas vienuolyno lėšomis. Neturtingi, bet gabūs mokiniai nuo mokesčio dalinai, ar net visiškai galės būti atleidžiami. Neturtas nė vienam nebus kliūtimi tapti kunigu - pranciškonu.

Visais mokyklos reikalais reikia kreiptis: Very Rev. Jurgis Gailiūsis, OFM, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine.

EGLUTĖS DĖDĖ KALBA

EGLUTĖS GARBĖS PRENUMERATORIAI: Kun. J. Grigonis, dr. A. Lipskis, kun. T. Narbutas, dr. A. Razma, E. R., A. E. Š., dr. A. Šmulkštys, kan. M. Vaitkus.

PRENUMERATORIAI RĖMĖJAI: St. Barzdukas, A. Gražiūnas, Vac. Šaulys, Pr. Vainauskas, V. Volertas.

CHICAGO'S LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ priešvėlykinis susirinkimas atsiuntė Eglutei "Vėlykinį margutį" — \$46.00.

ATEITININKŲ KORPORACIJOS GIEDRA ir **ŠATRIJA** balandžio 8 d. Chicago'je surengė mūsų rašytojos ir auklėtojos Marijos Pečkauskaitės 25-rių metų mirties minėjimą ir iš likusio pelno Eglutei padovanojo \$30.00.

SUDBURY LIET. BAŽNYTINIS KOMITETAS per kun. A. Sabą atsiuntė Eglutei \$12.00 užmokėdami prenumeratą neturtingiems Europos lietuviukams.

Eglutės Geradariai. Labai daug Bičiulių turi mūsų Eglutė. Daugelis jų atsiuntė gražius laiškučius ir tai netuščius, bet su dovanomis. Na, tik žiūrėkite kiek turime tokių Geradarių. Štai jie:

Dr. K. Alminas, A. Andriušaitis, dr. A. Aviža, Pr. Balandienė, dr. ir p. J. Balčiūnai, P. Balčiūnas, J. Damijonaitis, A. Diljonas, St. Džiugas, kun. A. Gleveckas, dr. D. Jasaitis, V. Jasaitis, dr. J. Jusionis, An. Kairys, kan. F. Kapočius, A. Kazickienė, A. Keturakis, J. Kliorienė, J. Mikaila, L. Michaelytė,

A. Pabėdinskas, kun. J. Pakalniškis, K. Paulauskas, P. Pažeriūnas, kun. J. Petrėnas, kun. J. Pragulbickas, TT. Pranciškonai iš Brooklyn, N. Y., Anelė Prunskytė, A. Puida, O. Pupinkienė, B. Reinienė, kun. J. Ruokis, M. Ruseckas, A. S., A. Smilgevičius, R. Soldaitienė, P. Strašinskis, kun. A. Sušinskas, V. Šilėnas, dr. A. Šmulkštys, dr. V. Šmulkštys, E. Tutinienė, D. Uogintienė, E. Vaišnoraitė, K. Varnelis, Em. Vilimienė, B. Vitkus, dr. R. Zalubas, Gint. Žemaitaitis, P. Žilinskas, Stud. X.

(Kitus paskelbsiu kitą kartą)

Daugumai tų mūsų Geradarių jau parašiau laiškučius, padėkojau. Tikiuosi, kad savo dėkingumą jiems pareikš ir Mielieji Eglutės skaitytojai, o jei parašysite Jūs gražų padėkos žodelį ir man atsiųsite, jį atspausdinsiu Eglutėje.

EGLUTĖS DĖDĖ.

0,50

Rimantas Damijonaitis
4625 So. Keating Ave.
Chicago 32, Ill.

ALP 178
Larch.

